

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor práce: Eliška Králová

Název práce: Atlas zaniklých obcí Královského hvozdu na Šumavě

Bakalářská práce byla Elišce Králové zadána s cílem navrhnout a vytvořit tematický *Atlas zaniklých obcí Královského hvozdu na Šumavě*. Prostřednictvím doplňkových obrázků a tabulek by pak měl atlas vykreslit podobu vybraných obcí před jejich zánikem. Dalším cílem bylo analyzovat znázornění těchto obcí na mapách Stablního katastru, 3. vojenského mapování, leteckých snímcích z 50. let a ze současnosti. Zvolené téma svou náročností splňuje požadavky kladené na tento typ kvalifikačních prací. Samotná teoretická část bakalářské práce má 57 stran textu doplněného obrázky (historické a současné fotografie, mapy) a tabulkami. Hlavním výstupem je Atlas zaniklých obcí Královského hvozdu na Šumavě v rozsahu 44 stran včetně obálky.

V úvodu práce byla provedena rešerše dostupné literatury zabývající se též historickou geografii, která poskytuje zastřešující rámec pro tvorbu historických map. Následuje vymezení oblasti Královského hvozdu s jeho fyzicko-geografickou charakteristikou a historií zdejšího osídlení. V textu jsem zaznamenal nepřesnost, v oblasti pramení obě zdrojnice Otavy, Vydra i Křemelná.

Velice podrobně se pak autorka věnuje jednotlivým zaniklým obcím (Starý Brunst, Frauenthal, Skelná, Zhůří, Höhal a Paseka, Hůrka, Nový Brunst a Stodůlky) a jejich historii včetně okolností vedoucím k jejich zániku. Jednotlivé podkapitoly dokreslují dobové a současné fotografie autorky, stejně jako tabulky s počtem domů a obyvatel v různých letech 19. a 20. století.

Další teoretická kapitola je věnována starým kartografickým dílům jako vhodným zdrojům pro dokumentování historie. Jsou zde popsána vybraná mapová díla, jež zobrazují krajinu a obce Královského hvozdu během stěžejních časových horizontů, které měly vliv na jejich podobu. Jedná se o mapy Stablního katastru (období průmyslové revoluce v Česku), mapy 3. vojenského mapování (období před 1. světovou válkou), zatímco poválečné časy spojené s nastolením nového společenského režimu zobrazují letecké snímky z 50. let minulého století. Současnost pro porovnání se staršími podklady ukazují aktuální letecké snímky s vyšší polohovou přesností.

Vybraná mapová díla pak byla v následující kapitole použita k analýze jednotlivých zaniklých obcí. Mapy Stablního katastru a 3. vojenského mapování dokládají postupný vývoj obcí. Poukazují na zvyšování počtu domů a celkového rozsahu sídla. Z porovnání současného a historického ortofota z 50. let je patrné postupné vysídlování tamního obyvatelstva, chátrání domů a celkový zánik obcí, na druhé straně spojený s rozšiřováním ploch lesního porostu. Autorka zpracovala tuto analýzu velice podrobně a názorně.

V kapitole 5 „*Tvorba map*“ autorka popisuje použitá podkladová data a podává velice podrobný popis tvorby jednotlivých map. Ty byly vytvořeny v programu ArcGIS Pro a velmi oceňuji, že kromě některých přidaných podkladových vrstev vytvořila autorka nové vrstvy vlastní vektorizací nebo použitím vestavěných geoprocessingových nástrojů programového vybavení. Mapám jednotlivých zaniklých obcí ale vytýkám některé méně čitelné popisy (vodní toky, směrové ukazatele i čísla popisná v obcích), příliš silnou tloušťku linie vodních toků (např. Hůrka) a přimlouval bych se i k uvedení legendy u každé mapy.

Připomínky mám k přehledné mapě oblasti Královského hvozdu. Jako podklad byl použit mapový produkt společnosti Ardcata Praha ArcČR 500. V mapě jsou chybně umístěná sídla (Rejštejn

leží ve skutečnosti na Otavě), podivně vedené neexistující komunikace (např. Železná Ruda – Hůrka), chybí Čertovo jezero apod. Popisy vodních toků jsou nečitelné. Také v této mapě postrádám legendu, která je pak uvedena na konci atlasu. Do mapy bych doplnil i hranici VÚ Dobrá Voda, o kterém se autorka v textu často zmiňuje. Rád bych, aby autorka dokázala vysvětlit, jakou její chybou došlo k nepřesnému umístění sídel z podkladových dat ArcČR 500? Pro přehlednou mapu ČR je pak použito chybné zobrazení S-JTSK, matoucí, nevhodné pro mapy tohoto měřítka, soutok Moravy a Dyje vypadá chybně jako nejjihnější místo území republiky.

V kapitole 6 „*Tvorba atlasu*“ popisuje autorka návrh a tvorbu atlasu, jakožto hlavního cíle své bakalářské práce. Při svém hodnocení nemám k dispozici vytištěnou hlavní přílohu, mohu se tedy vyjádřit pouze k jeho elektronické podobě. Jedná se dle mého názoru o zdařilé kartografické dílo, které obsahuje zejména mapy jednotlivých zaniklých obcí Královského hvozdu na Šumavě doplněné dobovými i novými fotografiemi a doprovodným textem s tabulkou o jejich historii a zániku.

V kapitole 7 „*Diskuze*“ autorka porovnává svůj atlas co do obsahu s literaturou věnovanou danému tématu. Vzhledem ke svému rozsahu nemůže bakalářská práce konkurovat porovnávaným publikacím podrobností popisu o jednotlivých obcích a životě v nich, výsledný atlas však poskytuje ucelený přehled všech zaniklých obcí na území Královského hvozdu a je svým způsobem unikátní. Autorka dále popisuje problémy s podkladovými materiály, se kterými se potýkala při tvorbě podrobných zákresů jednotlivých budov v zaniklých obcích.

Hlavním cílem bakalářské práce Elišky Králové bylo navrhnout a vytvořit *Atlas zaniklých obcí Královského hvozdu na Šumavě*. Zadané téma bylo splněno, práce nevykazuje žádné zásadní formální či obsahové nedostatky. Textová část práce je čtivá, bez větších gramatických chyb nebo nepřesností. Obsahově méně obsáhlou kapitolu *Závěr* nahrazuje autorka samotným atlasem, který je i přes některé výše zmíněné nedostatky u jednotlivých map povedeným kartografickým počinem.

Na základě výše uvedeného doporučuji předloženou bakalářskou práci k obhajobě a hodnotím a zkušební komisi navrhuji hodnocení **velmi dobře**.

V Praze dne 22. srpna 2024

Mgr. Pavel Šára